

Frá Ólavi á Heygum til Internetið

Oddagrein

Okkurt hevði Ólavi á Heygum bóndi í Vestmanna sagt í 1906, hevði hann vit-að, hvussu nógv broyting skuldi fara fram innan telesamskipti tey 90 árin, til Internetið fór at gera um seg í nítíðarum.

Teir, ið fyri sjeiti árum síðani lögdu lunnar undir Sosialin, høvdu uttan iva verið eins ovfarnir, sum Ólavi á Heygum, høvdu teir vitað, at Sosialurin í 1997 kundi lesast í øllum heimsins londum.

Men tað er kortini veruleikin.

Tað var eitt stórt stig, Sosialurin tók í sínari tíð, tá farið varð undir off-set tøkna í sjeitiárum. Sum tíðin leið, var tað heldur ikki nógv gott - tí í áttíðarum var tað teldan, ið var loysnin. Soleiðis gekk eisini á, at Sosialurin seinast í áttíðarum keypti telduútgævu, sum tá var nýttimans, men sum í dag fyri tann teldukona verður mett sum steinaldarútgævu.

Og menningin heldur á. – Meðan teldan ikki longur er nakað at tosa um, men ein sjálfvígja, so eitur nýggjasti samskiptishátturin: Internetið.

Tað var í fjør, at Telefonverk Føroya Løgtings fór at bjóða út tænastur á Internetinum. Sosialurin valdi at vera við frá fyrsta degi, og hevur hetta ment seg til, at blaðið í dag kann bjóða lesarum kring knøttin allan eina fullgiggjaða blaðútgávu á Internetinum. Meðan lesarin heima í Føroyum í dag situr við hesum blað framman fyri sær, so kann onkur føroyingur í Kina, í Singapore ella í Argentina fyri fleiri tímum síðani hava lisið blaðið, tí í somu løtu, blaðið er lagt út á Internetið, er tað tókt um heimin allan.

Eitt stórt framstig, og ein stór avbjóðing fyri okkum, sum starvast í fjølmiðlunum - serliga okkum, sum starvast í skrivandi fjølmiðlunum. Við góðari tilrættislegging skal ikki so nógv eykaarbeiði til, fyri at fáa alt tilfarið úr blaðnum út á Internetið.

Í nakrar vikur hava vit roynt skipanina, og halda vit okkum vera komin so væl ávegis, at vit nú bjóða lesarum okkara tænastuna - ókeypis í eina royndartíð.

Gjøgnum Internetið koma vit sum blað longur út, og vit fáa tættari samband við lesarar, sum tann vegin eisini kunnu samskipta við okkum.

Ein nýggj avbjóðing - ið bæði skal gagna okkum sum blað, men ikki minst lesarunum og endamálinum við blaðútgávu í heila tikið: Upplýsingini...

Sosialurin

Viðmerking

Vilhelm Johannesen, løgtingsmaður:

Ein óhugnalig dansk ráðagerð

– Ein álvarsom kreppa valdar í ríkisfelagsskapinum. Viðurskiptini millum Danmark og Føroyar eru verri enn nakrantíð. Orsøkin er, at eitt harrafólkslyndi, ið valdar millum danskar embætismenn og politikarar, hevur eyðkent allar danskar avgerðir viðvíkjandi Føroyum. Umdømi Danmarkar í altjóða høpi er av álvara í vanda!

Á vári í 1993 segði eg við ein av mínum politisku samstarvsfeløgum, at eg hevði varhugað, at alt tað, sum hendi í Føroyum, var væl og virðiliga lagt til rættis frammanundan, og at talan sostatt var um eina danska ráðagerð móti Føroyum og føroyingum. Eg sipaði til bankakreppurnar, bankabjargingarnar, Føroya Fiskavirking, bankasamleggingina, kravið um fritt umsetilgar kvotur og onnur harrað, ið komu av flatlondum til Føroya.

Eini tvey ár seinni komu avdúkingarnar undan kavi. Ein fyri og onnur eftir. Avdúkingar, sum prógva, at samskipti hevur verið millum Den Danske Bank og forsætismálaráðið um, hvussu danski stórbankin kundi sleppa av við dóturbankan í Føroyum, uttan at hava nakað serligt tap av føroyska dóturbankanum. Somu avdúkingar hava eisini prógvað, at stórt virksemi viðvíkjandi Føroyum hevur verið í loyndum og á ymskum danskum ráðharrastovum, og at alt hetta virksemið er samskipað í tí sonevnda »færøgruppen«.

Ein av limunum í føroyabólkinum var Erik Bonnerup. Hesin var samstundis formaður í ráðgevandi nevndini viðvíkjandi Føroyum. Sum slíkur hevði hann atgongd til alla vitan um føroysk viðurskipti og um støðuna í Føroyum. Hend-

an vitan kom helst føroyabólkinum væl við tá ráðagerðin móti okkum føroyingum skuldi leggjast til rættis. Ráðgevandi nevndin virkaði sostatt sum ein nýsónarabólkur, í hesi mæti dansku verkætlanini, ið hevði til endamáls at niðurbinda eitt fáment fólk á nøkrum oyggjum langt úti í Atlantshavinum.

Í áttíðarum valdaði orskapur í bankaheiminum. Hetta var ikki nakað serfyrirskiftið fyrirbrigdi. Hetta var stóðan í fleiri londum. Orskapurin endaði sum kunnugt við at fleiri bankar fóru á húsagang. Hetta gjørdi seg galdandi í Noreg, í Finlandi, Svøríki, Danmark og eisini í Føroyum. Men eitt stendur óreingiliga fast, og tað er, at í Føroyum var tað tann danski bankin, sum gekk á odda og dró føroyska kappingarneytan við sær. Danska figgjarfirtíðin, sum skuldi hava eftirlit við, at bankarnir verða ríknir undir ábyrgd, svav øll hesi árin. Teir vórðu útpurðir og fóru til verka, tá ráðagerðin hevði teirra hjálp fyrir neyðini.

Sambært lógini um bankakanningarnevndina, skulu øll tey, sum sita í kanningarnevndini, ella hava við arbeiðið hjá nevndini at gera, vera óheft av teimum pørtum, ið verða kannaðir. Tann seinasta avdúkingin prógvað, at advokatskrivstovan hjá Jørgen

Grønberg, sum er formaður í bankakanningarnevndini, í fleiri ár hevur arbeitt fyrir Den Danske Bank, og at skrivstovustjórin hjá bankakanningarnevndini, Michael Reklung, eisini starvast á somu advokatskrivstovu og m.a. hevur hann tikið sær av rættarmálum hjá bankanum.

Tá vit hava í huga allar tær óhugnaligu avdúkingar-

nar, sum eru komnar í ljósmála frammanundan, verður ein freistaður at halda, at valið av Jørgen Grønberg, sum formanni í bankakanningarnevndini og Michael Reklung, sum skrivstovustjóri hjá nevndini, ikki er heilt tilvildarlígt, men heldur ein roynd at fjala yvir ráðagerðina móti føroyingum, tá hendan annars kann skaða umdømi Danmarkar í altjóða høpi. Tá ketta hevur gjørt burtur av sær roynir hon altíð at skava útyvir skarnið.

Tey seinastu árin hevur ofta verið synd í føroyingum. Men í dag tykir mær størri synd í dønum. Landið, sum altíð hevur gjørt seg til talsmann fyrir kúgaðar minnilutar kring heimin, er í dag undir illgruna fyrir at hava ríkið ein grótharðan og eindaleysan hjálandapolitikk móti føroyingum. Umdømi Danmarkar í altjóða høpi er av álvara í vanda.

Stóðan er sera trupul og ringt er at vita, hvat vit nú eiga at gera, men av og á havi eg hugsað tann tankan, at vit eiga at fara til manna-rættindar dómstólin í Strausburg, við áheitan um eina óhefta kanning av øllum tí, sum er hent í ríkisfelagsskapinum millum Danmark og Føroyar tey seinastu árin?

Tann 27. september 1997
Vilhelm Johannesen

FLOGFRAKT * SJÓFRAKT

GREIDA ALLAN FLUTNING & ØLL PAPPÍR
Tlf. 1 22 22

Tøkk

Eg takki hjartaliga tykkumøllum, sum á so ymiskan hátt gleddu meg á 75 ára degnum.
Heilsan,

Betta Eið
Nes Hvalba